

JUBILEUMCONCERT

80 JAAR SURSUM CORDA

Oratorium *Exodus*

Muziek: Johan Bredewout
Tekst: Hans de Ruiter

D.V. zaterdag 18 april 2026 om 19.30 u.
Hervormde Kerk te Bruchem

Uitgevoerd door:

Christelijk gemengde zangvereniging Sursum Corda te Bruchem
met samengesteld orkest
o.l.v. Arjaan van Eck

Samengesteld orkest

Viool 1:	Saskia te Velde (concertmeester) Catarina Valverde
Viool 2:	Melica Bonakdar Ger Hermanussen
Altviool:	Mari-Luz Monsma-Molina Garcia Klaas Bonsema
Cello:	Simone Hellebrand
Contrabas:	Steven Boonstoppel
Trompet 1:	Arnoud Ringelberg
Trompet 2:	Louis Roes
Hoorn:	Josine Kolbach
Hobo:	Inge Clement
Dwarsfluit:	Corrienne van Wijnen
Piano:	Gea van der Steeg
Orgel:	Jelle van den Bogerd
Harp:	Liselot de Nooijer
Slagwerk:	Mark Wester
Dirigent:	Arjaan van Eck
Lector:	Jolanda Huisman

Wij verzoeken u vriendelijk (het geluid van) uw telefoon **uit** te zetten
deze avond.

Over het oratorium

(bron: www.johanbredewout.nl/exodus)

Muziek: Johan Bredewout - Tekst: Hans de Ruiter

In dit oratorium volgen we in grote lijnen het leven van Mozes, de grote bevrijder van de Israëlieten uit het land van de slavernij.

De Farao in zijn wijsheid meent er goed aan te doen om alle jongetjes van de Israëlieten te laten verdrinken. Het is een heel andere wijsheid, namelijk die van gehoorzaamheid aan God, die het leven van Mozes redt. Zo wordt het plan van bevrijding uit het diensthuis in werking gezet.

“Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet optrekken.” Deze woorden van Mozes vormen de rode draad in dit oratorium. Er is heel wat voor nodig geweest om Mozes deze woorden te laten spreken. De driftkop, die een oppasser doodslaat, moet vluchten. Veertig jaren van bezinning achter de schapen van zijn schoonvader zijn nodig om hem te leren dat niet uit eigen kracht, maar alleen met God aan zijn zij, de weg naar de vrijheid open ligt.

Het volk moet kiezen: In vertrouwen op God de weg naar de vrijheid inslaan, met alle onzekerheid van dien, of terug naar de zekerheid van de slavernij. Iedere keer als de moed hen in de schoenen zinkt, komt God met zijn krachtige uitredding.

Israël moet nog veertig jaren in de woestijn zwerven om te begrijpen wat het betekent om in vrijheid te leven. Dan pas kan het beloofde land in bezit worden genomen. De Tien Woorden geven daarbij de richting aan.

Mozes mag het beloofde land zelf niet in, maar het visioen op de berg Nebo geeft hem een voorproef van de heerlijke toekomst voor het volk in het beloofde land. Wij kijken mee en krijgen zo een vooruitblik van onze toekomst in een wereld van vrede, recht en overvloed.

Muzikale toelichting

Om een muzikale eenheid te creëren komt een aantal muzikale thema's terug in het Oratorium. Veel van de koordelen zijn beschouwend van aard, maar er zijn ook korte beschrijvende delen. Deze beschrijvende delen gaan over de figuur van Mozes en hebben dezelfde melodie, die echter steeds zeer verschillend wordt uitgevoerd al naar gelang de tekst daarom vraagt. Deze korte delen zijn te vergelijken met recitatieven in klassieke oratoria. Naast beschouwende en beschrijvende gezongen delen zijn er een drietal instrumentale intermezzo's en is er een enkele samenzang.

De kerntekst "Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet optrekken," hoort u in meerdere melodieën in het stuk terugkomen.

Het oratorium begint met een instrumentale inleiding, waarin de melodie van het Israëliësch volkslied is verwerkt, de "Hatikwa." Bij ons is deze melodie bekend als "Door de wereld gaat een woord." In deze "Hatikwa" wordt de hoop uitgesproken dat het volk Israël uit de ballingschap bevrijd zal worden, vandaar de keuze voor deze melodie.

Enkele delen uit het oratorium worden hieronder uitgelicht:

In het tweede deel, Proloog, worden verschillende thema's aan u voorgesteld, die later in het stuk ook weer zullen worden gebruikt. U hoort in dit deel een klassieke fuga; dit is een stijl waarin alle stemmen achter elkaar inzetten, enigszins te vergelijken met een canon. Verder hoort u dan nog de bekende koraalmelodie van "Door de nacht van strijd en zorgen."

In het lied van Mirjam horen we hoe de vrouwen van vreugde begonnen te zingen en te dansen en de tamboerijn te bespelen om dit te vieren. Midden in dit deel wordt u echter opgeschrikt door het orkest dat de aanstormende zee muzikaal uitbeeldt, de zee die de Egyptenaren deed verdrinken en waardoor nu de overwinning kon worden gevierd.

De Finale (Visioen van Mozes) begint met een zeer rustig beschouwend deel, met een langzame versie van een thema dat in het begin van het stuk is geïntroduceerd, waarna geleidelijk het tempo en het volume worden opgevoerd tot het jubelende slot.

1. Welkom en historie door voorzitter Peterke van Honk

2. Gebed door Kees Kesting

3. Samenzang Door de wereld gaat een woord

Door de wereld gaat een woord
en het drijft de mensen voort:
"Breek uw tent op, ga op reis,
naar het land, dat Ik u wijs."
Heere God, wij zijn vervreemden,
door te luist' ren naar Uw stem.
Breng ons saam met Uw
ontheemden,
naar het nieuw Jeruzalem.

Velen, die de moed begaf
blijven staan, of dwalen af.
Hunk'rend naar hun oude land.
Reisgenoten, grijp hun hand.
Heere God, wij zijn vervreemden,
door te luist'ren naar Uw stem.
Breng ons saam met Uw
ontheemden,
naar het nieuw Jeruzalem.

4. Sursum Corda: Oratorium Exodus

- **Inleiding - Instrumentaal**
- **Lezing**

De Heer zei tegen Mozes: "Ga met je volk, dat jij uit Egypte hebt gehaald hier weg en trek naar het land dat Ik plechtig beloofd heb aan Abraham, Isaäk en Jacob en aan hun nakomelingen." Toen zei Mozes tegen de Heer: "U hebt me wel opgedragen dit volk te leiden, maar me niet laten weten wie U met mij mee zult sturen. U hebt gezegd dat U vertrouwen in mij hebt, maar laat me dan ook weten wat Uw plannen zijn." Toen zei de Heer: "Moet Ik zelf meegaan om je gerust te stellen?" Mozes antwoordde: "Als U zelf niet meegaat, zullen we van hier niet optrekken."

- **Proloog**

Door een zee van zand en stenen,
trekken Abrahams kind'ren voort,
naar het land van de belofte,
waar een blijde toekomst gloort.

Indien Gij zelf niet meegaat, doe
ons van hier niet optrekken.

**In het diensthuis van Egypte,
onderdrukking, slavernij.
Hoor Jahweh hun bitter klagen,
slaakt hun boeien, maakt hen vrij.**

- **Lezing**

Haastig knielde Mozes neer en boog zich diep en zei: "Als U mij vertrouwt Heer, ga dan met ons mee. Wij zijn een koppig volk, maar vergeef ons onze schuld. Aanvaard ons als Uw eigen volk." Toen zei de Heer: "Ik zal een verbond met het volk sluiten. Ik zal wonderen voor hun ogen doen, zoals er op aarde nooit gezien zijn, maar volg de geboden die Ik je nu geef."

- **Op de Horeb**

**Op de Horeb geeft God woorden,
tien, voor elke vinger één.
Regels om met Hem te leven,
staan gebeiteld in de steen.**

- **De tien woorden**

**Hoor Israëel, de Heer Uw God,
de Heer is Eén.
Die uit Egypte u bevrijdt,
naar 't land van de belofte leidt.
Tien woorden heeft Hij u gegeven,
daarmee mag u in vrijheid leven.
Hoor Israëel, de Heer uw God,
de Heer is Eén.**

**Vertrouw geen God behalve Mij,
Ik duld geen and'ren aan Mijn zij.
Daarnaast zult u geen beelden
maken van hemelse of aardse
zaken.
Buig nooit meer voor een beeld
van hout en wordt geen slaven
van het goud.**

**Heer, als Gij niet met ons mee wilt
gaan, doe ons van hier niet
optrekken!**

**Gedenk vol vreugde Mijn gebod
en spreek met eerbied van uw God.
De sabbat is aan u gegeven
om één dag vrij van werk te leven:
Eens zuchtte u in slavernij,
de Here maakte jullie vrij.
Hoor Israëel, de Heer Uw God,
de Heer is Eén.**

**Aanvaard van ouders het gezag,
en toon respect van dag tot dag.
Mijn rijk volgroeit door de
geslachten,
van mensen die Mijn heil
verwachten,
Die zo naar Mijn geboden leven,
zal Ik 't beloofde land eens geven.**

**In 't land dat Ik u allen schenk:
geen haar wordt van een mens
gekrenkt.
De naaste trouw en samen delen,
Ik geef genoeg voor nog zo velen.
In woorden en in uw gedachten
zult gij uw naaste hoger achten.**

**Gun ook een ander zijn geluk
en maak niets door jaloersheid stuk.
Ik heb het allemaal gegeven,
daarvan mag u in voorspoed leven.
En samen met de ander zingen:
De Heer deed ons zeer grote dingen.
Hoor Israël, de Heer Uw God, de Heer
is Eén.**

- **Lezing**

De ellende is allemaal begonnen met een koning die Jozef niet gekend heeft. Hij zegt: "Ziet het volk der Israëlieten wordt nog talrijker dan wij. We moeten wijs tegen hen optreden, zodat zij niet tegen ons gaan strijden en uit het land wegtrekken."

Daarom laat hij de Israëlieten slavenarbeid verrichten, maar hoe harder hij het volk onderdrukt, des te meer breiden zij zich uit. Daarom roept hij de vroedvrouwen, Sifra en Pua bij zich en beveelt hen alle jongetjes die geboren worden te doden. Maar de vroedvrouwen vrezen de Heer en laten de jongetjes in leven. Dan verordent de Farao dat alle jongetjes in de Nijl moeten worden gegooid.

- **Wijsheid**

**De wijsheid van de Farao, door
vrees en haat gedreven, beneemt
de toekomst aan Gods volk en
staat het naar het leven.**

**De vreze des Heren is het begin
der wijsheid, de vreze des Heren is
het begin der wijsheid, Zijn lof
houdt eeuwig stand.**

**De wijsheid van twee vrouwen
dan, is in de vrees des Heren, en
doet de vloek van Farao, in
zegening verkeren.**

**De vreze des Heren is het begin
der wijsheid, de vreze des Heren is
het begin der wijsheid, Zijn lof
houdt eeuwig stand.**

**De wijsheid van de Farao, is
dwaasheid in Gods ogen en Hij
betoont Zijn trouw verbond, aan
allen die geloven.**

**De vreze des Heren is het begin
der wijsheid, de vreze des Heren is
het begin der wijsheid, Zijn lof
houdt eeuwig stand.**

- **Lezing**

Een man uit het huis van Levi trouwt met een Levitische vrouw; deze wordt zwanger en baart een zoon. Zij ziet dat het goed is en verbergt hem drie maanden. Als dat niet langer kan, neemt ze voor hem een biezen mandje, legt het kind erin en zet het tussen het riet aan de oever van de Nijl. Zijn zusje Mirjam gaat op de uitkijk staan om te zien wat er gaat gebeuren.

- **Het biezen mandje**

**Eens dreef de ark,
met Noach, vrouw en zonen,
op 't water van de vloed,
om dan opnieuw de aarde
te bewonen.**

**Nu drijft een ark,
door moeders hand geweven,
en 't water van de dood
draagt veilig dat wat goed is
naar het leven.**

**Zo komt een prins
die straks zijn volk zal leiden,
in 't huis van Farao,
leert daar een weg
om hen eens te bevrijden.**

**Straks scheidt een muur
van water hen van 't leven.
Aan d'oever van de zee,
maakt God ruim baan,
leidt hen op goede wegen.**

Eens dreef de ark...

- **Instrumentaal intermezzo I**

- **Lezing**

Als Mozes volwassen is geworden, trekt hij zich het lot van zijn broeders in de verdrukking aan.

- **Mozes**

**Mozes vergeet zijn broeders niet,
er is veel kommer en verdriet.
De last is niet te dragen,
ze worden veel geslagen.**

**Eén drijver sterft er door zijn hand,
zijn lichaam verborgen in het zand.
Dan komen de geruchten,
en dus moet Mozes vluchten.**

- **Vlucht**

**Vlucht, Mozes, vlucht, wat heb je gedaan?
Had je wel recht om die man dood te slaan?**

**Vlucht, Mozes, vlucht, daar in de woestijn,
kun je alleen en in veiligheid zijn.**

**“Waar kan ik U ontlopen,
waar kan ik U ontvluchten?
Al vloog ik naar het uiterste oosten,
of streek ik neer in het verste westen;
Gij zijt daar!”**

**Vlucht, Mozes, vlucht, wat had je gedacht?
Ik red het volk wel in mijn eigen kracht?
Vlucht, Mozes, vlucht, weg van het gevaar,
weg van je schuld, maar de Heer is ook daar.**

**“Waar kan ik U ontlopen,
waar kan ik U ontvluchten?
Al vloog ik naar het uiterste oosten,
of streek ik neer in het verste westen;
Gij zijt daar!”**

Vlucht, Mozes, vlucht!

- **Lezing**

In Midjan aangekomen, vindt hij onderdak bij de priester Jetro en trouwt met diens dochter Sippora. Hij brengt de tijd door met het weiden van de schapen van zijn schoonvader in de woestijn, veertig lange jaren.

- **Veertig jaren**

**Veertig jaren van bezinning,
eenzaam in de zandwoestijn.
Om onzeker, vol van twijfel,
helemaal alleen te zijn.**

**Veertig jaren, duizend vragen,
veertig jaren zonder land,
om dan eindelijk te weten:
‘Niet mijn kracht, maar door Uw
hand.’**

**Veertig jaren om te worden,
toonbeeld van zachtmoedigheid.
Veertig jaren om te leren,
dat alleen ‘Ik Ben’ bevrijdt.**

**Veertig jaar met open ogen,
veertig jaren ziende blind.
God komt in de braamstruik spreken
in een helder brandend licht.**

**Veertig dagen zal eens Jezus,
vasten in de zandwoestijn,
en verzocht door satans listen,
steeds de Overwinnaar zijn.**

- **Lezing**

Mozes dan, gehoorzaam aan de opdracht hem door de Heer gegeven, gaat met zijn broer Aäron naar de Farao: "Laat mijn volk gaan om de Heer te dienen in de woestijn."

- **Bij de Farao**

**Mozes gaat voor de Farao staan, en zegt: 'Laat nu het volk toch gaan!'
Als Farao niet wil horen, komt God zijn macht verstoren met plagen;
kikkers en de pest, de sprinkhaan tot geen groen meer rest. De engel
slaat de kind'ren, niets kan de uittocht hind'ren.**

- **Pesach, sloeg over**

**Wij eten het staande,
met de stok in de hand,
geschoeid onze voeten,
verlaten het land.**

**Niets laten we over,
het lam reeds geslacht,
lost ons van de plaag,
die Egypte nu wacht.**

**Zo trekken we verder
en Egypte zo bang,
het hoort de bazuinen,
ons blijde gezang.**

- **Lezing**

De Israëlieten legeren zich aan de oever van de Schelfzee. De Egyptenaren achtervolgen hen met al hun paarden en wagens en halen hen in terwijl ze gelegerd zijn bij de zee. De Israëlieten zijn doodsbang. "Zijn er dan geen graven in Egypte dat gij ons hebt meegenomen naar de

**Veertig jaren om te worden,
toonbeeld van zachtmoedigheid.
Veertig jaren om te leren,
dat alleen 'Ik Ben' bevrijdt.**

**Beladen met schatten met
runderen en kleinvee
vertrouwend op God,
Hij Zelf gaat met ons mee!**

**De weg ligt nu open
naar de vrijheid die licht,
Zijn wolk zal ons leiden,
Zijn vuur in de nacht!**

woestijn? Kunnen wij niet beter de Egyptenaren dienen dan in de woestijn sterven?"

- **Kiezen**

Refrein:

**Wie wil je zijn, wat wil je geven, kies je ervoor om als slaaf te leven?
Heb je vertrouwen in 'Ik Ga Met Je Mee,' trek dan met Mozes dwars door de zee.**

**Nu moeten we kiezen, nog deze nacht,
ginds de woestijn waar de vrijheid ons wacht,
voor ons de zee die ons scheidt van de hoop.
De angst grijpt ons aan, waar is ons geloof?**

**Nu moeten we kiezen, nog deze nacht,
achter ons farao, zijn wapens, zijn kracht.
Wie zal ons redden zijn macht is zo groot,
hij nadert zo snel, wij zijn als de dood.**

Wie wil je zijn...

**Nu moeten we kiezen, nog deze nacht,
ginds de woestijn waar de vrijheid ons wacht.
Hij zal ons leiden, neemt ons bij de hand,
Hij neemt ons mee naar 't beloofde land.**

Wie wil je zijn...

- **Rode zee**

**Mozes staat aan de Rode Zee,
het volk wil niet meer met hem mee.
Ze hebben veel te klagen,
en durven het niet te wagen,**

**de wolkkolom gaat met hen mee.
Hij heft zijn hand over de zee.
Gods trouw zal ook nu blijken,
de woeste golven wijken.**

- **Door een zee - SAMENZANG**

**Door een zee van zand en stenen,
trekken Abrams kind'ren voort,
naar het land van de belofte,
waar een blijde toekomst gloort.**

**Baant een weg door woeste baren,
in de nacht voert hen Gods hand,
dekt hen veilig als een mantel,
in de wolk naar d'overkant.**

- **Lied van Mirjam**

Zing de Heer, want Hij is hoog verheven,
het paard en zijn ruiters stortte Hij in zee!
Zing voor de Heer, Hij is hoog verheven.
Zing voor de Heer, Hij heeft ons gered.
Zing, zing, Hij geeft ons nieuw leven,
zing de Heer!

- **Instrumentaal intermezzo II**
- **Lezing**

Toen kwam Amelek.

- **Mijn banier is de Heer**

Het lied van bevrijding
komt hij verstoren,
om liefde en vrede
in de kiem te smoren.
Hij komt met zijn dreigen,
wil met ons vechten,
zaait angsten en twijfel
en maakt ons weer knechten.

Strijd, Jozua strijd!
God zelf staat aan jouw kant.
Ziet op naar Mozes
met zijn staf in de hand.
Leg je bij het kwaad niet neer,
dit is de strijdkreet:
Mijn banier is de Heer!

- **Op de berg bij God**

Mozes gaat op de berg naar God,
ontvangt het goddelijk gebod.
Tien regels om te leven,
zijn hem door God gegeven.
Maar 't volk maakt dan een kalf

Zo slaat hij de zwakken,
vrouwen en kleinen,
en laat het geweten
bij mensen verdwijnen.
Maar God zal hun misdaad
nimmer vergeten,
Hij koestert de zwakken
en die geeft Hij leven.

Strijd, Jozua strijd!
God zelf staat aan jouw kant.
Ziet op naar Mozes
met zijn staf in de hand.
Leg je bij het kwaad niet neer,
dit is de strijdkreet:
Mijn banier is de Heer!

van goud.
Als hij het feestend volk aanschouwt;
de tafels gaan aan stukken,
zal alles dan mislukken?

Mozes leidt hen door de woestijn,
dan moet er ook te drinken zijn.
Het volk loopt weer te klagen,
ze hebben lege magen.

Hij reageert zijn boosheid af,
en slaat de rots daar met zijn staf.
Het water gaat wel stromen,
maar... eind aan al zijn dromen.

- **Pelgrims**

Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet optrekken!

Als slaven zijn wij uitverkoren, Gij maakt ons tot Uw eigen volk.
Om uit het diensthuis ons te leiden, gaat Gij ons voor in vuur en wolk.
Door 't midden van de woeste baren van nacht en dood voert ons Uw hand.
De wolk beschermend als een mantel, herboren naar de overkant.

Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet optrekken!

Op Horeb geeft Gij dan Tien Woorden, die ons in een woestijn van zand
gaan leren om als vrije mensen te wonen in 't beloofde land.
Uw tent is altijd in ons midden, U woont bij ons, U gaat vooraan.
De ark getuigt van Uw beloften, die altijd ons voor ogen staan.

Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet optrekken!

Gij voedt ons daar met hemels manna, laaft ons met water uit de steen.
Gij wilt ons klein geloof beschamen, als ook de weg onvindbaar scheen.
Zo trekken wij als pelgrims verder, Uw grote toekomst in het oog.
Dan is, als Gij maar met ons meegaat, geen zee te diep, geen berg te hoog!

Heer, als Gij niet met ons mee wilt gaan, doe ons van hier niet optrekken!

- **Lezing**

Mozes beklimt de berg Nebo en de Heer laat hem het gehele land zien. En de Heer zei: "Dit is het land, dat ik Abraham, Isaäk en Jacob onder ede beloofd heb met deze woorden: Aan uw nageslacht zal Ik het geven. Ik heb het u met uw ogen laten zien, maar gij zult daarheen niet optrekken."

- **Mozes' einde**

Mozes die op de Nebo sterft,
ziet daar het land dat hij niet erft.
Het volk zal er eens wonen,
maar hij mag daar niet komen.

Want op de rots bij Meriba, de
Heer zei: "Spreek". maar hij ging slaan.
van boosheid buiten zinnen,
Nu mag hij 't land niet binnen.

• **Finale: visioen van Mozes**

Het volk zal eens daar wonen
en leven in pais en vree.
In 't land van melk en honing
vindt iedereen zijn stee.

Na veertig jaar verwachten,
gezwoeg in de woestijn,
na talloze geslachten,
zal er weer welvaart zijn.

Verlost uit al hun lijden,
uit 't diensthuis, slavernij,
gaan zij nu als bevrijden,
de Heer staat aan hun zij!

Amen! Halleluja! Amen!

Eens komt de grote Koning
die alle tranen droogt.
Hij Zelf is dan een woning
voor ieder die gelooft.

Door een zee van zand en stenen
trekken Abrams kind'ren voort
naar het land van de belofte,
waar een blijde toekomst gloort!

Halleluja! Amen! Amen!

* * * * *

5. Sluiting Dankwoord en dankgebed door Peterke van Honk

6. Samenzang Ga met God en Hij zal met je zijn

Vrouwen:

**Ga met God en Hij zal met je zijn,
jou nabij op al je wegen,
met Zijn raad en troost en zegen.
Ga met God en Hij zal met je zijn.**

Allen:

**Ga met God en Hij zal met je zijn,
bij gevaar, in bange tijden,
over jou Zijn vleugels spreiden.
Ga met God en Hij zal met je zijn.**

Mannen:

**Ga met God en Hij zal met je zijn,
in Zijn liefde je bewaren,
in de dood je leven sparen.
Ga met God en Hij zal met je zijn.**

Allen:

**Ga met God en Hij zal met je zijn,
tot wij weer elkaar ontmoeten,
in Zijn Naam elkaar begroeten.
Ga met God en Hij zal met je zijn.**

Door middel van de collecte bij de uitgang of de onderstaande QR code is het voor u mogelijk een vrijwillige bijdrage te geven om de kosten van deze avond te dekken. Uw gift wordt gewaardeerd!

Na afloop van dit concert bent u van harte uitgenodigd in Eben-Haëzer (de Kosterijstraat 2) voor een kop koffie/thee met wat lekkers.

Zou u graag eens meezingen met ons koor? Of (opnieuw) lid worden? Nieuwe leden zijn van harte welkom!

Kom vrijblijvend kennismaken op onze wekelijkse repetitieavonden op woensdag van 19.45 uur tot 21.45 uur in Eben-Haëzer, De Kosterijstraat 2 te Bruchem.

Voor meer informatie over Sursum Corda en kinderkoor De Zonnestraal, zie www.koren-bruchem.nl

Wij danken o.a. onderstaande **sponsors**, die deze jubileumavond mede mogelijk hebben gemaakt.

SOLI DEO GLORIA

aan God alleen de eer